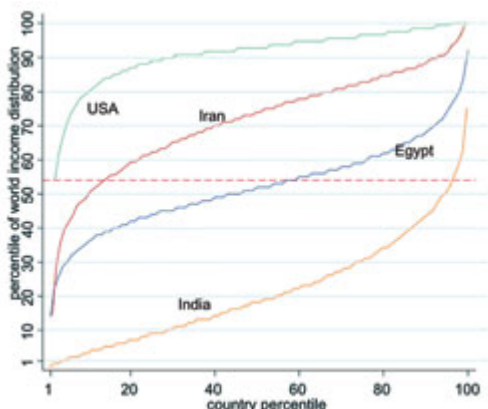

افزایش فقر در خانوارهای با سرپرست بازنشسته

نمودار: اعتماد

در گزارش یکی از کمیسیون‌های دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت مطرح شد

انداز مجمع تشخیص مصلحت نظام ارایه شد. آخرین آمارها از نرخ ابتلا به فقر، نابرابری و رفاه در ایران در جلسه کمیسیون راهبردی چشم براساس این آمارها شرایطی چون تبدیل وضعیت سرپرست خانوار از شاغل به بازنشسته احتمال فقر خانوار را افزایش می‌دهد. همچنین براساس نتایج این گزارش نرخ ابتلا به فقر در خانوارهای با سرپرست زن بیش از دو برابر خانوارهای با سرپرست مرد است.

دهد سهم خانوارهای با سرپرست شاغل از میان خانوارهای فقیر، از بیش از 80، نتایج این آمارها همچنین نشان می‌دهد که گزارش 70 درصد رسیده است. در مقابل، سهم/1378 در پایان دوره به 1 - 1370، با کاهش تدریجی طی دوره 86 - های 77 درصد طی سال 22 درصد در سال 1386 رسیده است. در جلسه/7 درصد در سال 1370 با افزایش تدریجی به 9/ خانوارهای با سرپرست بازنشسته، از 8 کمیسیون راهبردی چشم‌انداز مجمع تشخیص مصلحت نظام که با حضور دکتر محسن رضایی، دکتر علی‌آقا محمدی و اعضای کمیسیون چشم‌انداز و با دعوت از نمایندگان وزارتخانه‌های گوناگون برگزار شد، دکتر فرهاد نیلی، اقتصاددان در تشریح نتایج پژوهشی در زمینه فقر، نابرابری و رفاه در ایران با اشاره به اینکه تبدیل وضعیت سرپرست خانوار از شاغل به بازنشسته احتمال فقر خانوار را افزایش می‌دهد، های با سرپرست جوان، نرخ فقر بالا بوده و با افزایش سن‌توری که در گروه‌دهد به شکل نشان می‌آید گفت: فقر نسبت به سن یک الگوی این نرخ کاهش می‌یابد. مجدداً با گذشت سن سرپرست خانوار از میان‌سالی، نرخ فقر خانوار نیز افزایش می‌یابد. وی افزود: نظام مالی ما این امکان را نمی‌دهد که فرد در جوانی پس‌انداز منفی کند یعنی بدهکار شود و در کهنسالی از مزایای پس‌انداز مثبت گذشته استفاده کند. نیلی اضافه کرد: توزیع سنی فقر نشان می‌دهد که فقر از دهه ششم زندگی برای مردان و از دهه هفتم برای زنان سرپرست خانوار به‌طور محسوسی افزایش یافته و از زیر 25 درصد به بالای 35 درصد می‌رسد. این نرخ، از دهه هفتم به بعد برای مردان از مرز 50 درصد می‌گذرد. پایداری این وضعیت در طول دوره 17 ساله بررسی، از کارکرد ضعیف و غیرموثر سامانه‌های حمایتی برای جوانان و بزرگسالان حکایت می‌کند. این اقتصاددان ادامه داد: از سوی دیگر نسبت مخارج خانوارهای با سرپرست مرد نسبت به خانوارهای با سرپرست زن از 158 درصد در سال 1370 به 173 درصد در سال 1386 رسیده و نسبت میانگین مخارج خانوارهای با سرپرست باسواد نسبت به بیسواد از 165 درصد در سال 1370 به 180 درصد در سال 1386 رسیده است. وی با بیان اینکه رفاه خانوار در ایران به مقدار زیادی وابسته به درآمد جاری سرپرست خانوار است، اظهار کرد: با از دست رفتن درآمد جاری سرپرست، رفاه خانوار به مقدار زیادی کاهش یافته و خانوار حفاظ خود را در مقابل فقر از دست می‌دهد. نیلی با تأکید بر اینکه کیفیت نابرابری درآمد به اندازه کمیت آن اهمیت دارد، به توضیح شاخص‌های بررسی شده در این پژوهش و تعریف فقر نسبی بر حسب 60 درصد درآمد میانه پرداخت و افزود: هرچند بنا به تعریف مطابق این شاخص همیشه درصدی از مردم زیر خط فقر بوده‌اند اما فقر نسبی در هر دو جامعه روستایی و شهری رو به کاهش بوده است. وی روند های موردرا افزایشی دانست. مطابق این تحقیق در تمامی سال 1385 تا 1383 از را کاهش می‌دهد و الی 1370 فقر نسبی طی دوره بررسی، نرخ ابتلا به فقر در خانوارهای با سرپرست زن بیش از دو برابر خانوارهای با سرپرست مرد بوده و سهم خانوارهای با سرپرست زن 12 درصد در سال 1386 رسیده است. 9/ درصد در سال 1370، به 3/ از جمعیت فقیر، از 9

بالا تر بودن سهم خانوارهای فقیر روستایی

نیلی در بخش دیگر از گزارش فقر با بیان اینکه روستایی بودن، احتمال ابتلا به فقر را افزایش می‌دهد، ادامه داد: در تمامی سال‌های مورد بررسی، سهم خانوارهای فقیر روستایی بیش از خانوارهای شهری بوده است، هر چند این تفاوت در سال‌های اخیر به تدریج کاهش یافته

22 درصد رسیده و 24 درصد به 1378/5 با کاهش مستمر، از 8 - های روستایی طی دوره 86 است. نیلی گفت: نرخ ابتلا به فقر خانوار سهم روستاییان در جمعیت فقیر، از بیش از 60 درصد به کمتر از 55 درصد کاهش یافته است. این اقتصاددان با تشریح توزیع استانی جمعیت فقیر، با اشاره به مورد استان خراسان قبل و بعد از تقسیم‌بندی گفت: استان خراسان قبل از تقسیم شاخص فقر بالایی داشت اما بعد از تقسیم به سه استان رضوی، شمالی و جنوبی، شاخص فقر در خراسان رضوی کاهش چشمگیری یافت. نرخ ابتلا به فقر در استان 40، 40/های 1381 تا 1383 به ترتیب 9 خراسان که در طول دوره مورد بررسی همواره یکی از پنج استان فقیر کشور بوده است، طی سال های خراسان شمالی و 38 درصد بوده است. اما پس از تقسیم این استان به خراسان رضوی، شمالی و جنوبی، این نرخ در استان 40 و 1/4 جنوبی به بالای 40 درصد می‌رسد که نشان از درجه بالای ناهمگنی رفاهی در استان خراسان سابق می‌دهد. وی از تجمع 25 درصد خانوارهای فقیر در چهار استان سیستان و بلوچستان، گلستان، خراسان شمالی و جنوبی خبر داد.

رشد اقتصادی موجب کاهش فقر شده

فرهاد نیلی در بخش دیگری از این گزارش تاکید کرد: در طول دوره مورد بررسی، همواره رشد اقتصادی موجب کاهش فقر شده است در 1384 باعث کاهش فقر شده - 1374 و 86 - 1370، 76 - های 72 حالی که با فرض ثبات رشد، کاهش نابرابری تنها در فاصله سال است. نکته جالب آنکه بهره‌مندی خانوارهای فقیرتر از رشد اقتصادی، بیشتر از دیگران است. کاهش فقر نسبت به رشد در طول دوره مورد 0 درصد کاهش در 0 تا 9/9 شود به این معنی که یک درصد افزایش رشد به طور متوسط موجب 8 برآورد می - 9/0 تا - 0 بررسی بین 8 سواد در میان جمعیت فقیر، اثر رشد اقتصادی بر شده است. این اقتصاددان گفت: با وجود سهم بالای خانوارهای با سرپرست بی نرخ فقر کاهش فقر، بیشترین تاثیر را بر خانوارهای با سرپرست باسواد (خصوصاً در نواحی شهری) گذاشته است. هر چه خط فقر افزایش می‌یابد، این تاثیرگذاری نیز بیشتر می‌شود. در مقابل، اثر نابرابری در خطوط فقر پایین اغلب بیشترین تاثیر را بر خانوارهای با سرپرست بی سواد (خصوصاً در نواحی روستایی) داشته است. نیلی یادآور شد: هر چند رشد اقتصادی در تمامی سال‌های مورد بررسی موجب کاهش فقر شده اما اثر رشد در کاهش فقر خانوارهای با سرپرست مرد، موثرتر بوده است. در خطوط فقر پایین، صرف نظر از جنسیت سرپرست، رشد، موجب کاهش فقر می‌شود.

تهران، بیشترین شکاف رفاهی

گیری از شاخص رفاه کل کشور بالاتر دانست نیلی در بیان بخشی از نتایج این پژوهش، شاخص رفاه در استان تهران را به نحو چشم هر چند از سوی دیگر انحراف معیار رفاه نیز در این استان از متوسط کشور بزرگ‌تر است. بنابراین استان تهران به عنوان مرفه‌ترین استان، از بیشترین شکاف رفاهی نیز برخوردار است. در مقابل، شاخص رفاه در استان‌های سیستان و بلوچستان، چهارمحال و بختیاری، لرستان، خراسان شمالی و جنوبی نسبت به بقیه استان‌ها پایین‌تر است. این اقتصاددان گفت: در واقع شاید بتوان گفت بهره‌مندترین افراد و کم بهره‌مندترین افراد در تهران ساکنند. خانوارهای شهری ساکن در استان تهران، دارای سرپرست مرد شاغل، با سواد و در سنین بین 30 تا 50 نسبت به بقیه خانوارها از رفاه بیشتری برخوردارند. از دست رفتن هر یک از صفات مورد اشاره، رفاه خانوار را به میزان قابل ملاحظه‌ای کاهش می‌دهد. نیلی در پایان یادآور شد که خانواده‌ها در برابر رکود از سه ناحیه آسیب می‌بینند: از دست دادن شغل سرپرست خانوار، کاهش تعداد شاغلین و افزایش بار تکفل خانوار و کاهش درآمد افراد شاغل که باید بتوانیم برای ایمن‌سازی خانوارهای آسیب پذیر در برابر رکود و کاهش آثار اجتماعی رکود برنامه‌ریزی کنیم.